

Yhteiskuntaoppi

Aineen kuvaus

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta kasvamaan yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi toimijaksi. Perusopetuksen yhteiskuntaopin opetus antaa perustiedot yhteiskunnan rakenteesta ja toiminnasta sekä kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista. Opetuksen tarkoituksena on tukea oppilaan kasvua aktiiviseksi, suvaitseväiseksi ja demokraattiseksi kansalaiseksi ja antaa hänelle kokemuksia yhteiskunnallisesta toimimisesta sekä demokraattisesta vaikuttamisesta.

Yhteiskuntaopin oppimisessa arvioinnin kohteina ovat oppimistulokset, työskentely ja koko oppimisprosessi. Tärkeä osa on myös itsearvioinnilla, jota toteutetaan eri muodoissa opintojaksojen aikana.

LUOKKA 9

Tavoitteet:

Oppilas

- saa perustiedot pohjoismaisesta hyvinvointivaltiosta ja sen toiminnasta sekä päätöksentekojärjestelmästä
- kasvaa yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi toimijaksi
- saa käsityksen yhteiskunnallisen tiedon luonteesta
- oppii hankkimaan ja soveltamaan yhteiskuntaa ja talouselämää käsittelevää informaatiota kriittisesti ja toimimaan aktiivisena vaikuttajana
- oppii tuntemaan julkiset palvelut
- saa valmiuksia työnteon kunnioittamiseen
- oppii yrittäjyyden perusteet ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen yhteiskunnan hyvinvoinnin tekijänä
- oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksia kansalaisen elämään
- kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta
- oppii tarkastelemaan ja kehittämään osaamistaan vastuullisena kuluttajana ja yhteiskunnallisena toimijana
- tuntee tekojensa oikeudelliset seuraamukset

Sisällöt

Opintojakson opiskelussa korostuvat tiedonlähteinä erilaiset mediat ja tietoverkot. Niiden tarjoamaa tietoa opiskellaan tulkitsemaan sananvapauden ja verkkoetiikan näkökulmista. Opintojakson aikana oppilaita harjaannutetaan vastuullisesti verkkoviestimien avulla tuomaan julki näkökulmansa yhteiskunnallisissa keskusteluissa.

Perustuslaissa yksilön oikeudet ja velvollisuudet

- Nimi ja kansalaisuus
- Moniarvoistuva Suomi

- Kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet

Yksilö yhteisön jäsenenä

- Perhe
- Perustuslaissa yksilön oikeudet ja velvollisuudet
- Erilaisia parisuhteita; isyys- ja huoltajuuskysymykset?
- Perhe kulutusyksikkönä
- Miesten ja naisten välinen tasa-arvo kotona ja työpaikalla
- Yhteiskunnan erilaisia tukia lapsiperheille

Perheen arkea

- Asumisen erilaiset muodot
- Sairauden ja työttömyyden sattuessa
- Vanhuuden turvaksi
- Sosiaaliturvan rahoittaminen

Kansalaisen turvallisuus

- Suomen oikeusjärjestelmä
- Oikeudellinen vastuu
- Poliisi – turvaa yksilölle
- Alioikeudet ja muutoksenhaku
- Liikenneturvallisuus
- Turvallisuuspolitiikka
- Suomen puolustusvoimat ja kansainvälinen kriisinhallinta
- Vapaaehtoinen maanpuolustustyö

Vaikuttaminen ja päätöksenteko

Yksilö vaikuttajana kotikunnassa, valtiossa ja Euroopan unionissa

- Puolueet
- Äänestäminen on oikeus ja suhteellinen vaalitapa

Kunta

- Päätöksentekojärjestelmä sekä palvelujen tarjonta

Eduskunta

- Lakien säätäminen ja muut tehtävät

Hallitus

Presidentti

Euroopan unioni ja sen päätöksentekojärjestelmä

Joukkoviestintä

- Sanomalehdistö, sähköinen viestintä

Yritykset talouden toimijoina

- Yritysmuodot ja tuotannontekijät
- Erilaiset hyödykkeet
- Kilpailulainsäädäntö

Yksilö talouden toimijana

- Kuluttajansuoja
- Yksityisen taloudenpidon perusteet
- Työttömyys

Työmarkkinajärjestöt sopivat työehdoista

- Työmarkkinajärjestöt ja työehtosopimus sekä TUPO
- Erilaisia työsuhteita
- Työsopimus ja nuoren työntekijän asema

Suomi ja globalistuva maailmantalous

- Ulkomaankauppa
- Kansainvälistyvät yritykset, esimerkkinä Nokia ja pohjoiskarjalaiset yritykset
- Kansainvälistyvä rahoitusjärjestelmä
- Euroopan keskuspankkijärjestelmä
- Osakkeet ja muut sijoitusinstrumentit
- Pohjois-Karjala osana maailmantaloutta

Julkistalous

- Kuntien ja valtiontalous
- Verotus

Talous ei kasva tasaisesti

- Talouden suhdannekierto ja talouspolitiikka
- Inflaatio

Arvointi

Kukin opintojakso arvioidaan itsenäisesti numeroin (4–10). Yhteiskuntaopissa arvioidaan oppimistuloksia, työskentelyä ja koko oppimisprosessia. Tärkeä osa on myös itsearviointilla, jota toteutetaan eri muodoissa opintojaksojen aikana. Arvioinnin pohjan muodostavat opintojakson aikana pidetyt kirjalliset kokeet.

Niiden lisäksi arviointiin kuuluu jatkuva, monipuolinen tuntityöskentelyn arviointi. Siihen kuuluvat muun muassa tuntiaktiivisuus eli osallistuminen eri työtapojen mukaiseen työskentelyyn sekä aineeseen osoitettu harrastuneisuus ja kiinnostus. Arvioinnin kohteena voivat olla esimerkiksi vihkotyöt, esitelmät, kirjoitelmat, tutkielmat ja ryhmätyöt. Yhteiskuntaopissa käytetään mahdollisimman monipuolisia työtapoja, joissa korostuu oppilaan aktiivinen rooli.

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas osaa hankkia ja käyttää yhteiskunnallista tietoa

Oppilas

- kykenee tulkitsemaan median välittämiä tietoja, tilastoja ja graafisia esityksiä
- pystyy perustelemaan käsityksiään yhteiskunnallisista asioista
- osaa vertailla yhteiskunnallisen päätöksen teon ja taloudellisten ratkaisujen eri vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia.

Oppilas ymmärtää yhteiskunnallista tietoa

Oppilas

- ymmärtää, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja taloudellisissa ratkaisuissa on olemassa useita vaihtoehtoja
- ymmärtää yhteiskunnallisen ja taloudellisen toiminnan eettisiä kysymyksiä.